

MİKRO İHRACAT KAVRAMI ve MİKRO İHRACATIN KDV İADESİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION OF MICRO EXPORTS CONCEPT AND MICRO EXPORTS INTERMS OF VAT REFUNDS

Oğuzhan ARMAĞAN*

ÖZ

Ağırlığı 150 kilogramı ve değeri 7500 Avroyu geçmeyen ihracat rejimine konu eşyanın yurtdışına gönderilmesi mikro ihracat olarak tanımlanmaktadır. Mükellefleri bürokratik işlemlerden ve kırtasiyecilikten kurtaran mikro ihracat aynı zamanda KDV iadesi olanağı sağlaması noktasında da önemlidir. İnternetin gelişimiyle beraber kurulan küresel ölçekteki e-ticaret sitelerine entegre olan mükelleflerin yurt dışına gönderdikleri ürünlerin karşısında yükledikleri KDV'yi iade alabilmeleri için, Gümrük Müdürlüğü tarafından elektronik ortamda onaylanan ve Vergi Daireleri Otomasyon Projesi'ne (VEDOP) (Vergi Daireleri Otomasyon Projesi) sistemine aktarılan Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesi (ETGB)'nin çıktısını vergi dairesine ibraz etmeleri, ETGB dökümünün çıktısı alınamadığı durumlarda da düzenlenen beyannameye ilişkin

ABSTRACT

Exporting the goods subject to the export regime, whose weight is 150 kilograms and not exceeding EUR 7500, is defined as micro export. Micro export, which saves taxpayers from bureaucratic procedures and paperwork, is also important in providing the possibility of VAT refund. In order for the taxpayers who are integrated with the global e-commerce sites established with the development of the Internet to receive the VAT they are loaded against the products they send abroad, the output of the The Electronic commerce customs declaration (ETGB), which is approved by the customs directorate in electronic environment and transferred to the Tax Office Automation Project (TOAP) system should be submitted, to the tax department, and in cases where the output of the Etgb can not be obtained from the operator, it will be sufficient to obtain a written

* Vergi Müfettiş Yardımcısı

M.G.T.: 09.08.2018 / M.K.T.: 18.09.2018

bilgileri içeren bir yazının operatörden alınması yeterli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mikro İhracat, Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesi, KDV İade, E-Ticaret, KOBİ

statement containing the information about the issued declaration from the operator.

Keywords: Micro Export, Electronic Commerce Customs Declaration, Vat Refund, E-Commerce, Sme

GİRİŞ

Teknolojinin ve beraberinde internetin gelişmesi ile birlikte hayat, gerçeklik sınırlarını aşmış; sanal ağlar arasına katılmıştır. Bu noktada dijital pazarlama ajansı We Are Social'ın, Hootsuite işbirliği ile 238 ülkeden toplanan verilerle hazırlanan 106 sayfalık "Digital in 2017 Global Overview" adlı raporda; internet ve dijitalin gelişimi ile ilgili güncel bilgiler, istatistikler ve eğilimler yer almaktadır.¹ Rapora göre;

- Dünyanın yarısından fazlası (%66) artık en az 1 adet akıllı telefon kullanmaktadır.
- Dünya nüfusunun yarısı (%50) internet kullanıcısıdır.
- Dünya genelinde web trafiğinin yarısından fazlası artık cep telefonundan geliyor.
- Dünya nüfusunun beşte birinden fazlası son 30 gün içinde alışveriş yaptı.

Raporda ayrıntıları görüleceği üzere internet artık hayatımızın ayrılmaz bir parçası olmaktadır. Hayatımızın bir parçası olduğu gibi hayatlarımızı da değişime uğratmaktadır. Bu değişim sisteme adapte olanları maddi açıdan zenginleştirse de değişime direnenleri veya adapte olamayanları yahut klasik usulde ticari hayata devam etmek isteyenleri yenilgiye uğratmıştır ve uğratmaya devam edecektir. Bu noktada kalkınma iktisadında yaratıcı yıkım kavramıyla beraber adına sıkça rastladığımız J. Alois Schumpeter'in " Her yeni icat yapıcı bir yıkıcılık içerir" sözünü hatırlatmaktadır. İnternetin ve ticaretin bu kadar gelişmesi aliexpress, aliexpress amazon, alibaba, ebay gibi e-ticaret sitelerinin önemini artırmaktadır. Ayrıca 2020 yılına kadar elektronik ortamda gerçekleşen ticaretin 3.5 trilyon dolara çıkacağı öngörülmektedir.² Satış yapmak isteyen herkes küresel ölçekte rakipleri ile fiyat ve kalite savaşına girerek ayakta kalmaya, rakiplerini küçültmeye çalışmaktadırlar. Artık bir satıcı, dünyanın neresinde olursa olsun ticaret yapabilmektedir. Ülkemizde bulunan e-ticaret sitelerinden gittigidiyor.com'un 2017 yılı itibariyle yurtdışına satış yapabilmesi de ülkemiz adına önemli bir gelişmedir.³ Ayrıca 2015 yılında ülkemizin 77 farklı şehrinden 100 farklı ülkeye elektronik ortamda satış yapılmıştır. 2016 yılında ise ülkemizin e-ticaret hacmi 400 milyon dolara yaklaşmıştır.⁴

Özellikle KOBİ'lerin küresel pazarda kendilerine yer edinmeleri için internetin etkin bir biçimde kullanılması ve e-ticaret sektöründe yer edinmeleri önem arz etmektedir. Mikro ihracat veya kolay ihracat ya da ETGB'li ihracat olarak da adlandırılan yurtdışına nihai satışa konu ürünün belli tutar ve kilo şartını sağlayarak gönderilmesi ve karşılığında yüklenilen KDV'nin iade alınması, bürokratik

¹ <https://www.slideshare.net/wearesocialsg/digital-in-2017-global-overview> Erişim Tarihi: 23 Şubat 2018

² "KOBİ'lere İhracat Ufku" <http://www.sanayigazetesi.com.tr/ihracat/kobilere-e-ihracat-ufku-h16967.html> Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2018

³ Rifat Demirel, "2017'de Gittigidiyor'dan Tüm Dünyaya Satış Yapılabilecek" <https://webrazzi.com/2016/04/20/2017de-gittigidiyordan-tum-dunyaya-satis-yapilabilecek/> Erişim Tarihi:13 Temmuz 2018

⁴ "E-İhracatta Ödeme Sorunu Ortadan Kalktı" <https://www.haberler.com/e-ihracatta-odeme-sorunu-ortadan-kalkti-10253843-haber/> Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2018

işlemlerden ve gümrük masraflarından kurtulması, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) onayı gerekmemesi⁵ gibi nedenler; KOBİ'lerin ve diğer mükelleflerin Amerika, Çin menşeli ürünler ve satıcılarla rekabetlerinde kolaylaştırıcı bir gelişme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çalışmamızın devamında mikro ihracat kavramına, mikro ihracatın oluşma şartlarına mikro ihracatın KDV iadesi karşısındaki durumuna ve paydaşların konu hakkında bilgilendirilmesi için yapılacak iş ve işlemlere değinilecektir.

1- MİKRO İHRACAT

İhracat, Türk Dil Kurumunca “Bir ülkenin ürettiği malları başka bir ülkeye veya ülkelere satması, dış satım” olarak tanımlanmıştır.⁶ İhracatın ülke ekonomisinde önemli bir yeri olduğu tartışmasız bir gerçektir. Zira ihracat artışı gerçekleştiğinde; ülkede döviz yetersizliğinin giderilmesi, ara mal ve yatırım malları ithalatının kolaylaşması pozitif dışsallıkla beraber toplam kazancın artması, istihdamın ve teknolojik yeniliklerin artmasını da beraberinde getirecektir. Bir ülkenin piyasadaki dalgalanmalara, kur olumsuzluklarına direnebilmesi için ihracatının güçlü ve stratejik önemde olması elzemdir. İhracat kimi zaman milyon dolarla/euro ile ifade edilirken kimi zaman daha düşük tutarlarda olabilmektedir. Ancak miktarı ve tutarı ne olursa olsun ihracatın ülkenin ekonomik büyümesine etki ettiği açıktır.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun⁷ 11/1-a maddesinde, ihracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin yapılan hizmetlerin KDV'den istisna olduğu, 12'nci maddesinde bir teslimin ihracat teslimi sayılabilmesi için teslimin yurt dışındaki müşteriye veya bir serbest bölgedeki alıcıya veya 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 95'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre faaliyette bulunan gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına ya da yetkili gümrük antreposu işleticisine yapılması; teslim konusu malın Türkiye Cumhuriyeti gümrük bölgesinden çıkarak bir dış ülkeye veya bir serbest bölgeye vasıl olması ya da gümrüksüz satış mağazalarında satılmak üzere bu mağazalara veya bunların depolarına veya yetkili gümrük antrepasına konulması şartlarının aranacağı hüküm altına alınmıştır.

Çalışmamızın esasını oluşturan mikro ihracat; 3 seri No.lu Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'de (Posta ve Hızlı Kargo Taşımacılığı)⁸ 150 kilogramı ve değeri 7500 Avro'yu geçmeyen ihracat rejimine konu eşyanın beyanının bu tebliğ hükümlerine göre operatör tarafından yapılacağı belirtilmiştir. Ancak belirlenen miktar ve tutarı aşan ihracatların Gümrük Müşavirliğince yapılması gerektiği de açıktır. 1 seri No.lu Gümrük Genel Tebliği'nde⁹ operatör kavramı hava yolu ve/veya kara yolu ile hızlı kargo taşımacılığı kapsamındaki gönderilerin gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerinin dolaylı temsil yoluyla yapmaya yetkili tüzel kişiler şeklinde tanımlanmıştır. Mikro ihracatın mükellefler açısından en önemli faydası kırtasiyecilikten ve bürokratik işlemlerden kurtu-

⁵ Türkiye İhracatçılar Meclisi, “İhracat Türleri” <http://www.tim.org.tr/tr/ihracat-ihracat-rehberi-ihracat-turleri.html> Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2018

⁶ Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b470196c1c185.06395470 Erişim Tarihi :12 Temmuz 2018

⁷ T.C. Yasalar (02.11.1984). 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu. Ankara: Resmi Gazete (18563 sayılı).

⁸ 20.07.2011 Tarih ve 28000 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

⁹ 20.07.2011 tarih ve 2800 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

lunmasıdır. Zira yurt dışına satış yapan mükellefler ürünü kargoya vermekte ve ihracat işlemlerini tamamlamaktadır.

Mikro ihracat özellikle KOBİ'ler açısından önem arz etmektedir. Uygulamanın KOBİ'lere sağladığı birçok avantaj bulunmaktadır: İhracatçı Birlikleri nispi aidatından muafiyet sağlamakta, Gümrük Müşavirliği ücreti ödemesi yapılmamakta, vekâletnameye gerek bulunmamakta, hızlı bürokratik işlemler sayesinde zamandan tasarruf sağlanmaktadır. Belki de en önemli avantajı KDV iadesi alınmasına imkân sağlamasıdır. Mikro ihracat için gerekli belgeler ise ihracat bilgi formu, Hazine ve Maliye Bakanlığı onaylı fatura ile varış ülkesinde kullanılmak üzere yabancı dilde düzenlenen fatura olarak düzenlenmiştir.¹⁰

İhracatta posta ve hızlı kargo taşıyıcıları yani operatörler tarafından elektronik ortamda ETGB düzenlenmektedir. Mükellefler, Gümrük Müdürlüğü tarafından elektronik ortamda onaylanan ve Vergi Dairesi Otomasyon Projesi Sistemi'ne aktarılan ETGB'nin çıktısı ilgili vergi dairesine ibraz ederek KDV iade talebinde bulunulabilecektir.

Konuyu bir örnek ile açıklayacak olursak; elektronik cihaz kabinleri işiyle uğraşan mükellef; değeri 1.000,00 Avro olan 50,00 kg brüt ağırlığı olan kabinleri yurt dışındaki müşteriye göndermek istemektedir. Mikro ihracat yapılması için gerekli miktar ve tutar şartlarını sağlayan mükellefin ayrıca gönderdiği ürünlerin kesin satışa konu olması da gerekmektedir. Dolayısıyla tamire giden eşyanın, hariçte işleme gibi eşyaların ihraç edilmesi durumunda anılan kolaylıktan yararlanmayacağı açıktır. Mükellef; dolaylı temsil yetki belgesi, mikro ihracat gönderi bilgi formu, faturanın aslı ve yabancı dildeki faturayı hazırlayarak operatöre başvurmalıdır. ETGB ile gerçekleştirilen mikro ihracatlarda çalışmamızda bahsedilen Türkiye İhracatçılar Birliği onayı gerekmediğinden herhangi bir ücret ödemesi söz konusu da olmayacaktır. Ürünlerin yurt dışına çıkarılmasıyla da ihracat işlemi tamamlanmış olacak ve diğer şartlar da uygun ise iade almaya hak kazanılacaktır.

2- KDV İADESİ

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 32. maddesinde, istisna edilmiş işlemlerde indirim başlığında mal ve hizmet ihracatı nedeniyle ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen Katma Değer Vergisi'nin, mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan Katma Değer Vergisi'nden indirilebileceği hüküm altına alınmıştır. Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hallerinde indirilemeyen Katma Değer Vergisi, işlemin gerçekleştiği dönemi izleyen ikinci takvim yılının sonuna kadar talep edilmesi şartıyla iade edilebilecektir.

İhracat; mikro ihracat veya kolay ihracat ya da ETGB'li ihracat olarak adlandırılrsa dahi ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen Katma Değer Vergisi; KDV'nin 32. maddesine göre tam istisna kapsamında iade ve indirim olarak dikkate alınabilecektir.

Mükelleflerin mikro ihracat kapsamında iade alabilmeleri için, Gümrük Müdürlüğü tarafından elektronik ortamda onaylanan ve VEDOP sistemine aktarılan ETGB'nin çıktısını vergi dairesine ibraz etmeleri, ETGB dökümünün çıktısı alınmadığı durumlarda, düzenlenen beyannameye ilişkin bilgileri içeren bir yazının hızlı kargo taşımacılığını gerçekleştiren operatörden alınması yeterli olacaktır.

¹⁰ <https://www.ups.com.tr/hizli-ihracat.aspx> Erişim tarihi: 13 Temmuz 2018

SONUÇ

Mükelleflerin brüt ağırlığı 150,00 kilogramı ve 7.500 avroyu geçmeyen kesin satışa konu ürünlerin ihracat edilmesi olarak adlandırılan mikro ihracat veya kolay ihracat ya da ETGB'li ihracat hem KDV iadesi olanağı sağlaması hem de bürokratik ve kırtasiyecilik işlemlerinden mükellefi kurtarması açısından gelişen internet ağında önemli bir yenilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mükellefler; dolaylı temsil yetki belgesi, mikro ihracat gönderi bilgi formu, faturanın aslı ve yabancı dildeki faturayı hazırlayarak operatöre başvurarak malın ihracı sonrasında iadeye hak kazanmaktadırlar.

“Digital in 2017 Global Overview” raporunda belirtildiği üzere dünya nüfusunun %50’sinin internet kullanıcısı olması ve son 30 gün içerisinde yarısının alveriş yapması nedeniyle e-ticaret sitelerinde dolayısıyla piyasada yer edinmek isteyen mükelleflerin özellikle KOBİ’lerin ve diğer mükelleflerin konu hakkında bilgilendirilmesi çok önemlidir.

İhracatın büyüme ve cari açık üzerindeki olumlu etkisinin çoğalması için tüm paydaşların beraber çalışması gerekmektedir. Gerek Hazine ve Maliye Bakanlığı gerekse KOSGEB veya çeşitli sanayi ve iş adamları dernekleri tarafından mükelleflere e-ticaret ve mikro ihracat bilgilendirilmesinin yapılması, küresel piyasa ile mücadele etmek için fiyat ve kalite standardının nasıl sağlanması gerektiği konusunda bilgilendirilmesi, ayrıca tüm paydaşların beraber çalışması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- 1 seri No.lu Gümrük Genel Tebliği
- 3 seri No.lu Gümrük Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ’de (Posta ve Hızlı Kar-go Taşımacılığı)
- DEMİREL R., (2016) “2017’de Gittigidiyor’dan Tüm Dünyaya Satış Yapılabilecek” <https://webrazzi.com/2016/04/20/2017de-gittigidiyordan-tum-dunyaya-satis-yapilabilecek/> Erişim Tarihi:13 Temmuz 2018
- “E-İhracatta Ödeme Sorunu Ortadan Kalktı” (2017) <https://www.haberler.com/e-ihracatta-odeme-sorunu-ortadan-kalkti-10253843-haberi/> Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2018 Türkiye İhracatçılar Meclisi, “İhracat Türleri” <http://www.tim.org.tr/tr/ihracat-ihracat-rehberi-ihracat-turleri.html> Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2018
- “KOBİ’lere İhracat Ufku” <http://www.sanayigazetesi.com.tr/ihracat/kobilere-e-ihracat-ufku-h16967.html> Erişim Tarihi: 16 Ağustos 2018
- T.C. Yasalar (02.11.1984). 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu. Ankara: Resmi Gazete (18563 sayılı).
- Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b470196c1c185.06395470 Erişim Tarihi :12 Temmuz 2018
- <https://www.slideshare.net/wearesocialsg/digital-in-2017-global-overview>. Erişim Tarihi: 23 Şubat 2018
- <https://www.ups.com.tr/hizli-ihracat.aspx> Erişim tarihi: 13 Temmuz 2018